מכל העולם

אוסטרליה

אשת המרגל

הבולשת היא בכל ארץ חיה מסובכת. לא מספיק להרוג את ראשה: כמו אלף־רגליים, אשר רגליו נעוצות בגופו של אדם, יש להוציא כל רגל ורגל לחוד. זה עלול להיות ניתוח מכאיב. עתה גילה זאת גם גיאורגי מאלנקוב, ראש ממשלת בריה"מ המועצות.

אחרי שלאברנטי בריה נפל תחת כדורי הורגיו, נשארה בעיה כאובה של עשרות מנהלי הבולשת הסובייטית המזורים במדינות העולם. כל אלה היו פקודיו ואנשי חסדו של בריה. אי־אפשר היה לבטוח בהם.

אחרי ישראל. הממשלה הבינה שיש לטפל בכל אחד לחוד, להחזירו למוסקבה בהדרגה. אולם תלמידי בריה ידעו את ה־ביתה, קמה סערה עצומה. הממשלה האוס־טרלית נאלצה להיכנע, עצרה את המטיס, פרקה את הנשק ממלוי האשה היפה, הי־ציאה אותה החוצה לשיחה פרטית. אז גילתה בבכי שהיא מבכרת להישאר עם בעלה, ביקשה מחסה.

השבוע התיזו פקידים סובייטיים מים על העוברים־והשבים שעקבו אחרי שריפת גל עצום של נייורת בשגרירות הסובייטית. ברית־המועצות ניתקה את יחסיה עם אוס־טרליה — המדינה השניה, אחרי ישראל, שזכתה להפגנה כזאת מאז תום מלחמת־העולם.

ברית־המועצות

מגרד־שחקים ושמפן

שום עתון מערבי המכבד את עצמו אינו יכול להופיע מבלי לפרסם, לפחות אחת לחודשיים, סיפור סנסציוני חדש על הנעשה מאחורי מסך־הברזל. רוב הסיפורים האלה אינם אלא תאורי תיירים, שבילו חצי שעה ברחוב הראשי של מוסקבה. החודש פירסם קולייר'ס סיפור החורג מכלל זה: תאורו של מרשל מק־דאפי, איש־עסקים אמריקאי, שהורשה לסייר משך 65 יום לאורכה ולר־רוחבה של ברית־המועצות, מסר דו"ח אובייקטיבי יותר מן המקובל.

כמה ממסקנותיו המעניינות:

● בכל ברית־המועצות ישנה צורה כמעט אחידה לדירות פועלים. לפי חוק סובייטי זכאי כל אזרח בעיר לשטח־מחי־של 13 מטרים מרובעים. רוב הדירות הן בנות שנים עד ארבעה חדרים, מטבח ו־אמבט. גודל החדרים: שלושה וחצי על ארבע וחצי מטר. חוטי־החשמל וצנורות המים גלויים. הדיור צפוף מאד, אך מרוחח יותר מאשר היו הרוסים רגילים אי־פעם. שכר־הדירה: 22 ל"י ופחות לדירה של שני חדרים.

● ניקיטה קרושצ'ב, האיש מס' 2, סיפר לו כי אינו גיסו של מאלנקוב, ושסטאלין לא היה נשוי לאחותו של לאזאר כגנוביץ, כפי שנמסר בעתוני המערב.

● הקולחוזים עצומים. לאחד היו 10 אלפים תושבים, 30 אלף כבשים, 1200 פרות, 1300 סוסים, 135 גמלים. היו בו 52 מנהלי־חשבונות ובנק עצמאי. הכנסתו השנתית: 5 מליון ל"י.

● 75% מכל הגברים בגיאורגיה, מחוז מולדתו של סטאלין, משופמים. כולם דומים למנהיג המנות. הנשים נראות כאילו היו אחיותיו ודודותיו.

● הצד הדרמתי ביותר של החיים הוא קצב־הבניה. במינסק הוטל על מהנדס אחד לבנות עיר חדשה שלמה ל־400 אלף איש, הכוללת שדרות ברחוב של 50 מטרים, תיך 15 שנים. במוסקבה הוקמו, או מוקמים כעת, שמונה מגרדי־שחקים. אחד מהם, ה־אוניברסיטה, יאכסן 45 אלף תלמידים. רוב הבתים נבנים לפי שיטה של הרכבת חלקים מוכנים מראש. הרוסים טענו כי הם יכולים להקים בית של 48 דירות ב־29 יום.

● גופותיהם של סטאלין ולנין נראות כאילו הן חיות. סטאלין נראה כאילו ישן שינה לא־גרועה. לנין הוא בעל שפם זקן אדובים, כמעט בלי סימני שינה.

מבקרת כרטיסים ברכבת סובייטית

אין איפור בציבור

● הפועל עובד 48 שעות בשבוע, נאלץ להלוות לממשלה משכורת של חודש אחד בשנה, אולם הוא מקבל ריפוי חינם, שכר־הדירה ומס־ההכנסה נמוכים.

● הזוג העשיר ביותר בו פגש היה גבר ואשה, שניהלו יחד להקה של ריקודי־עם גיאורגיים — כל אחד מהם השתכר חמשת אלפים ל"י לחודש, והם זכו בפרס סטאלין בסך 30 אלף ל"י. בעל המשכורת הגבוהה ביותר היה מנהל האוניברסיטה בטאשקנט, שקיבל 7500 ל"י לחודש.

בעלי המשכורות הגבוהות ביותר: פרי־פסורים, פועלים במקצועות מסוכנים במ־יוחד, אדריכלי־ערים, מרשלים וגנרלים של הצבא, מנהלי מפעלים ומשקים שעלו על מיכסת־הייצור שלהם. משכורתם של כל אלה: 4500 עד 7500 ל"י לחודש.

אחריהם: אנשי מדע ורפואה חשובים, מנהלי מפעלים גדולים, עורכי־דין, מוסי־קאים וסופרים — עד 3000 ל"י לחודש. זו גם משכורתם של ראשי השלטון — בתוספת בתים ממשלתיים, מכוניות וזכויות אחרות.

אחריהם: פועלים מקצועיים, עורכי־עתונים, קצינים בדרגת אלוף־משנה ומטה, מהנדסים ושופטים. פועלים בלתי־מקצועיים ומקצועיים־למחצה — רוב האוכלוסיה — משתכרים 450 עד 750 ל"י לחודש.

● המכונית הקטנה ביותר — המוס־קוביץ — עולה 5000 ל"י. מכונית גדולה יותר הציע — 25 אלף ל"י. כל המכוניות נדירות.

● בעתוני־מוסקבה ישנן מודעות ל־חיפוש מזכירים, נהגים פרטיים, מהנדסים, חשמלאים.

● הנשים הסובייטיות אינן מתאפרות בציבור, ואילו הגברים מסתרקים בכל מקום ללא בושה.

● הנשים עובדות עבודה קשה — בנאיות, טפסניות, מנקות־רחובות. אשה בת 50, המרימה אבנים כבדות היא מחזה רגיל לגמרי.

● בברית המועצות יש שפע של פר־סומת — שלטים בכבישים, הודעות ברדיו, מודעות בעתונים. בין המוצרים הזוכים לפרסומת: סיגריות, בירה, מי סודה, שעי־נים תה, יין שמפן.

● איש אינו רעב בברית־המועצות, אך התזונה אינה מאוזנת, המזון עולה יותר מאשר באמריקה.

● כל צעיר סובייטי יכול ללמוד באי־ניברסיטה, אם הוא מוכשר לכך, בעיקר על חשבון הממשלה.

● ברית־המועצות היא ארץ צנועה. ה־אמנים אינם מציירים תמונות־עירום, ה־סופרים אינם מזכירים עניני מין.

● יש שפע של ביקורת בברית־המוע־צות. כל הבמות ההיתוליות מבקרות חופ־שית ובחריפות את מוסדות הממשלה. אנ־דות מקצועיות אינן יכולות לשבות, אך תלונותהן גורמות לעתים קרובות לסילוק מנהלים.

השירים חזרו למולדת

באחד מימי מאי 1945, כאשר פינו חיילים סובייטיים את עירמות האשפה שנצטברו בחאי בית־הסוהר הברליני מואבית, מצאו פתק מאובק, קרוע למחצה, כתוב רוסית:

„אני, המשורר הטאטארי, מוסה ג'ליל, כלוא כאן כאסיר פוליטי. יש כל הסיכויים שאוצא להורג. אם לא תמצאוני בחיים, מסרו את מחברת־השירים שלי לבני־עמי."

המפקדה הרוסית בברלין פקדה על אנשיה לפתוח בחיפושים אחרי מוסה ג'ליל ושיריו. שירים אלה היו יקרים לרוסים במיוחד: ג'ליל היה מפורסם במולדתו כמשורר, כאחד מגיבורי מלחמת־האזרחים הרוסית וכמיסד המפלגה הקומוניסטית הטאטארית.

פיום מפתיע. אולם השנים חלפו עק־בות המשורר ושיריו לא נודעו. החיפושים שככו בהדרגה. דומה היה כי גורלו של המשורר יישאר לוטה בערפל, כמו פרשיות רבות אחרות של מלחמת העולם השניה.

לפני שבועות מספר הגיעה הפרשה לסיו־מה המפתיע: פרטיזאן בלגי לשעבר, לואיס טימרמאנס, שבילה שנים רבות בבית־הסוהר מואבית, העביר לידי הממשלה הסובייטית מחברת מרופפת, מכוסה כתב רוסי צפוף. היתה זאת מחברת־שיריו של מוסה ג'ליל, שישב בתא אחד עם טימרמאנס. הוסיף לכ־תוב את שיריו הקוראים לנקם בגרמנים עד ה־10 לינואר 1944, היום בו נורה על ידי הנאצים ונקבר בסתר.

תשבץ ידיעות

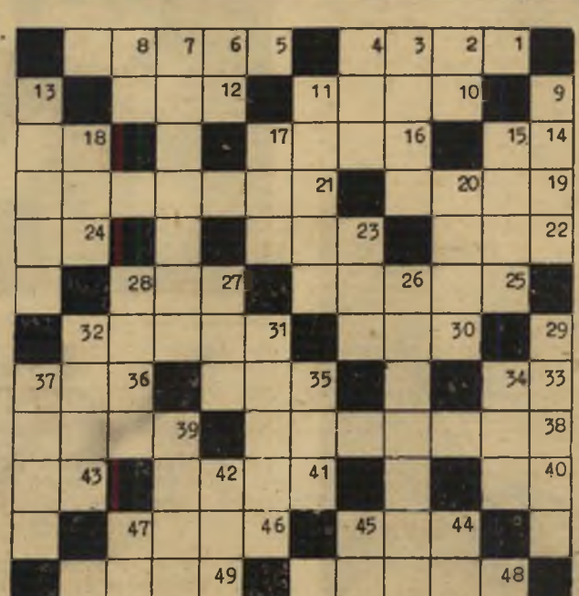

מאוזן: 1. הפצצה שהרסה את הירושי־מה; 5. הנגינה על ההברה הראשונה; 10. שליטה של ארגנטינה; 12. משם וממצולות ים ישיב האל; 14. קיים גם דואר כזה; 16. ידוע בשם קלווסה; 18. זוג עמודים; 19. עסקן בית הכנסת; 21. הנערה העזובה שעלתה לגדולה בזכות נעלה; 22. דרום מצרים; 23. כלי תובלה שכיח בצבא; 24. אות יונית; 25. אותו מכין המהנדס לפני התחלת עבודתו; 27. שם קיבוצי לקנים; 30. אחד מהשלושה בהם ניכר אדם; 31. תנועה לא־חוקית, נגד־ממשלתית; 33. ה־חייל המתרוצץ ביותר ביחידת חי"ר; 35. ירד מן השמים כשהוא כרוך עם הספר; 36. אחד־העם סבר שהוא לא זה; 38. הר־גשת קרובים מרוחקים; 39. הבל ארץ בד־רום ערב; 40. איפה, באנגלית; 41. ידידו של שלמה; 43. מלת הכללה; 44. ענק החיות, חנות נעליים תל־אביבית; 46. רי־קוד העם הישראלי; 48. „שמים בקשו... עלי!"; 49. טיבה של מגילת איכה.

מאונך: 2. כל הילדים; 3. מחברה של אאידה; 4. בלעדיו לא מגיע ספר הסופר לכלל הדפסה; 6. מוסת הדם בגוף; 7. אותם מאבד, לפעמים, האדם; 8. המטבע העובר לסוחר בסוקיו; 9 מתכת פלא המ־צוייה בים המלח; 11. אביון נמכר עבורם; 13. בלעדיו אי־אפשר לרכוס מעיל; 15. בעל־גוף; 17. תדירות; 18. בית הצאן; 20. כך קראו המצרים לפני יוסף; 23. עשיו לזלפה; 26 אתם קיבלו הרומאים נוסף ל־לחמם; 27. תהליך תרופך ארץ זרועה ל־מדבר; 28. בית החרושת לפרי הדר; 29. בית נפוץ בקיבוצים, כמו בבתים; 31. חלק חיוני בציוד החייל, בעיקר לשעות צמא; 32. מספר המצות; 34. מה שמביעים אחרי אסון; 35. בן הסוס; 37. אלוף פיקוד ה־צפון במלחמת העצמאות; 39. שר הצבא שמרד בזמרי והומלך תחתיו; 42. לא נשוי; 44. אותו טומנים; 45. מטבענו; 47. כן.